

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak (przewodniczący)

SSN Leszek Bosek

SSN Tomasz Demendecki (sprawozdawca)

w sprawie z protestu wyborczego Z.M.

przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora
Generalnego

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 28 lipca 2020 r.

pozostawia protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

Pani Z.M. pismem z dnia 16 lipca 2020 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego) wniosła do Sądu Najwyższego protest wyborczy przeciwko ważności wyborów oraz przeciwko wyborowi A.D. na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, przeprowadzonych w dniu 12 lipca 2020 r. W proteście zarzuciła naruszenie przepisów ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz. U. 2020, poz. 979; dalej: u.wyb.2020) i ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (t.j. Dz. U. 2019, poz. 684 ze zm.; dalej: k.wyb.) a także Konstytucji RP „dotyczących całego procesu wyborczego, w tym zarządzenia i organizacji wyborów, a także kampanii

wyborczej i w konsekwencji samego głosowania. Wniosła o podjęcie przez Sąd Najwyższy uchwały stwierdzającej nieważność dokonanego 12 lipca 2020 r. wyboru Prezydenta RP.

Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej oraz Prokurator Generalny RP przedstawiając swoje stanowisko w sprawie zasadności protestu wyborczego wniesli o pozostawienie protestu bez dalszego biegu.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach określonych w ustawie.

Zasady i tryb organizacji wyborów Prezydenta RP reguluje ustawa z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego. Zgodnie z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020, w zakresie w niej nieuregulowanym stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu wyborczego.

Zgodnie z art. 82 § 1 k.wyb. protest przeciwko wyborowi Prezydenta RP może być wniesiony z powodu: 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub 2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Ponadto, stosownie do art. 321 § 3 k.wyb. wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Żaden z przytoczonych przez wnoszącą protest zarzutów nie mieści się w zakresie przedmiotowym protestu wyborczego przeciwko wyborowi Prezydenta RP (art. 82 § 1 k.wyb.).

Wnosząca protest nie przedstawiła takich okoliczności faktycznych, które mogłyby uprawdopodobnić sformułowany przez nią zarzut dopuszczenia się przestępstwa, ponieważ nie zarzuca przestępstwa przeciwko wyborom,

określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów. Okoliczności przez nią podniesione nie dotyczą bowiem przebiegu głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, odnoszą się natomiast do wcześniejszych zdarzeń, które miały miejsce przed etapem głosowania oraz ustalenia wyników wyborów.

Dowodami w sprawie z protestu wyborczego są takie środki, które świadczą o istnieniu lub nieistnieniu pewnych faktów i które zarazem usprawiedliwiają przekonanie, że zarzucane w proteście działanie lub zaniechanie jest przestępstwem przeciwko wyborom według przepisów rozdziału XXXI Kodeksu karnego albo postępowaniem sprzecznym z przepisami wyborczymi dotyczącymi głosowania, ustalania wyników głosowania i wyników wyborów (postanowienie SN z 18 października 2001 r., III SW 85/01, niepubl.).

Zarzuty przedstawione przez wnoszącą protest nie mieszczą się w granicach przedmiotowych protestu określonych w art. 321 k.wyb. Protest przeciwko wyborowi Prezydenta RP powinien przede wszystkim przedstawiać okoliczności związane bezpośrednio z samym wyborem Prezydenta RP (głosowaniem i ustaleniem wyników głosowania oraz wyników wyborów). Skarżąca w swoich zarzutach krytykuje natomiast działania organów państwowych podjęte przed głosowaniem.

Podkreślić należy, że osoba wnosząca protest wyborczy nie może skutecznie podnosić zarzutów o charakterze abstrakcyjnym, przedmiotem zarzutu mogą być wyłącznie zdarzenia, których protestujący osobiście doświadczył. Przyjęty w Kodeksie wyborczym model protestu wyborczego polega na sprawowaniu przez Sąd Najwyższy indywidualno-konkretnej, a nie abstrakcyjnej kontroli ważności wyborów (postanowienie SN z 18 lipca 2019 r., I NSW 39/19, niepubl.).

Jak ponadto wynika z treści rozpoznawanego protestu, Z.M. upatruje realizacji znamion czynu zabronionego w działaniu „tzw. mediów publicznych” polegającym na faworyzowaniu Prezydenta RP, przy jednoczesnym dyskredytowaniu kontrkandydata. Sformułowany w proteście zarzut sprowadza się zatem w istocie do kwestionowania działalności mediów publicznych w kontekście

realizacji misji publicznej, o której mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (t.j. Dz.U. 2020, poz. 805; dalej: u.r.tv.), a także wywiązywania się przez te media z obowiązków: rzetelnego ukazywania całej różnorodności wydarzeń i zjawisk w kraju i za granicą, sprzyjania swobodnemu kształtowaniu się poglądów obywateli i formowaniu się opinii publicznej oraz umożliwiania obywatelom i ich organizacjom uczestniczenia w życiu publicznym poprzez prezentowanie zróżnicowanych poglądów i stanowisk oraz wykonywanie prawa do kontroli i krytyki społecznej (art. 21 ust. 2 pkt 2, 3 i 4 u.r.tv.).

Działalność informacyjna mediów – w tym mediów publicznych – nawet jeżeli narusza zasady rzetelności, pluralizmu i bezstronności, nie może być zaś jednocześnie uznana za realizującą znamiona czynu zabronionego opisanego w art. 249 pkt 2 k.k. Nie stanowi ona bowiem podstępnej ingerencji w swobodne wykonywanie prawa do głosowania rozumiane jako wolne od zewnętrznych zakłóceń oddanie głosu w trakcie wyborów przez określonego wyborcę lub grupę wyborców (postanowienie SN z dnia 19 listopada 2019 r., I NSW 356/19, niepubl.).

Zgodnie z art. 322 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest niespełniający warunków określonych w art. 321 k.wyb., w tym protest, który nie dotyczy kwestii objętych przedmiotowym zakresem protestu (podobnie SN w postanowieniach: z 12 października 2000 r., III SW 19/00, z 13 października 2000 r., III SW 25/00, III SW 42/00, z 17 października 2000 r., III SW 53/00, z 18 października 2001 r., III SW 43/01, niepubl.).

Z tych względów, na podstawie art. 322 § 1 k.wyb. w zw. z art. 321 § 3 k.wyb. oraz art. 82 § 1 k.wyb. pozostawiono protest wyborczy bez dalszego biegu.